

ALİ SAÇAR

**ULUS DEVLETİN VE MODERN
YURTTAŞLIĞIN OLUŞUMUNDA
VE GELİŞİMİNDE DÜZENLİ
ULUSAL ORDULARIN ROLÜ**

onikilevha
KİTAP VE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR LİSTESİ	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ULUS DEVLET VE DÜZENLİ ULUSAL ORDUNUN OLUŞUMU

1.1. Devlet Öncesi Siyasi İktidarların Savaşı.....	7
1.1.1. Siyasi İktidar Tiplerinden Birisi Olarak Devlet	10
1.1.1.1. Devlet Laiktir	12
1.1.1.2. Devlet Merkezidir.....	14
1.1.1.3. Devlet SürekliDir.....	15
1.1.1.4. Devlet Mutlaktır	16
1.1.2. Modern Savaş ile Modern Öncesi Savaş Arasındaki Temel Farklar.....	16
1.1.2.1. Savaş Politikası veya Savaşın Amacı	17
1.1.2.1.1. Av Faaliyeti Olarak Savaş.....	19
1.1.2.1.2. Kutsal Savaş.....	20
1.1.2.1.3. Uluslar Arasındaki Savaş.....	22

1.1.2.2. Savaş Uygulaması veya Savaş Teşkilatı ve Tekniği	23
1.1.2.2.1. Askeri Sınıf ve Asker Olma Ayrıcılığı.....	23
1.1.2.2.2. Savaş Teknolojisi.....	28
1.2. Sürekli Savaşa Karşı Barış için Devletin Ortaya Çıkışı	31
1.2.1. Modern Öncesi Dönemin Sürekli Savaş Hali Olarak Tasvir Edilişi.....	35
1.2.1.1. Doğal Hal Olarak Sürekli Savaş Hali.....	35
1.2.1.2. Doğal Halin Bozulması Sonucu Sürekli Savaş Hali..	36
1.2.2. Siyasi İktidarın Merkezileşmesi ile Sürekli Savaşın Sona Ermesi Arasında Kurulan Bağlantı.....	39
1.2.2.1. Mutlak Siyasi İktidarın İnşası	40
1.2.2.2. Mutlak Siyasi İktidarın Doğal Sınırları.....	42
1.2.3. Devletin Temel Görevi Olarak Barışın Sağlanması ve Sürelileştirilmesi	45
1.3. Burjuva Devrimleri ve Ulus İnşası	49
1.3.1. Burjuva Devrimleriyle Kurumsallaşan Ulus Devlet.....	51
1.3.1.1. Bir Savaş Hali Olarak Devrim	52
1.3.1.2. Devrimin Kurumsallaştırdığı Barış Hali Olarak Ulus Devlet.....	62
1.3.2. Ulus Devletin Temel Anayasal Kurum ve Kuralları.....	63
1.3.2.1. Liberal Anayasa	65
1.3.2.1.1. Temel Hak ve Özgürlüklere Dayalı Anayasal Düzen	65
1.3.2.1.2. Mutlak Monarşinin Sınırlandırılması veya Ortadan Kaldırılması.....	66
1.3.2.2. Modern Uygarlığın Temel Yasaları	67
1.3.3. Ulusların Savaşı ve Düzenli Ulusal Orduların Ortaya Çıkışı .	74
1.4. Askeri Bürokrasinin Oluşumu.....	83
1.4.1. Modern Savaşın Gerektirdiği Farklılaşmış Askeri Bürokrasi.	86
1.4.1.1. Savaş Politikasının Belirlenmesinde Uzmanlaşmış Askeri Birimlere Duyulan İhtiyaç.....	87

1.4.1.2. Savaş Teşkilatının İskeletinin Askerlik Mesleği Mensuplarından Oluşması	93
1.4.1.3. Savaş Teknolojisindeki Gelişmelerin Yeni Uzmanlık Alanları Oluşturması	96
1.4.2. Sivil ve Askeri Bürokrasi Arasındaki İlişki ve Çelişki	100
1.4.2.1. Mesleki Uzmanlaşmaya Dayalı Bir İş Bölümü Olarak Sivil ve Askeri Bürokrasinin Ayrışması	101
1.4.2.2. Olağanüstü Durumlarda Askerin Toplumsal Olaylara Müdahalesi	104
1.4.2.2.1. Somut Olayla Sınırlı Müdahale	107
1.4.2.2.2. Sıkıyönetim.....	108
1.4.2.3. Devletin ve Ulusun Koruyucusu Olarak Askeri Bürokrasinin Hakimiyet İddiası	109
1.4.2.3.1. Ordunun Sadakat Yemini Meselesi	111
1.4.2.3.2. Ordunun Mali Denetimi Meselesi	113
1.4.3. Hükümet Darbeleri	114
1.4.3.1. Sürekli Devlet ile Geçici Hükümetlerin Ayrıştırılması.....	117
1.4.3.2. Düzenin Yeniden Tesisi Amacıyla Sınırlı Geçici Müdahale ve Askeri Yönetimin Süreklileştirilmesi (Askeri Diktatörlük) Seçenekleri	121

İKİNCİ BÖLÜM

ASKERİ YÖNÜYLE MODERN YURTTAŞLIĞIN OLUŞUMU

2.1. Uygar Toplumun İnsanı Olarak Yurttaşın İnşası.....	123
2.1.1. Biyolojik İnsan ve Uygur Yurttaş	124
2.1.2. Modern Öncesi ile Modern İnsan Arasındaki Temel Farklar	127
2.1.2.1. İnsan Merkezli Dünya Görüşü.....	128

2.1.2.2. Ulusal Barış Sınırları Çerçevesinde Özerkleşen Birey.....	131
2.1.2.3. Öngörülebilir Yaşama Beklentisi	133
2.2. Düzenli Ulusal Ordunun Askeri Olarak Yurttaşın Eğitimi	138
2.2.1. Sivil Eğitimin Askeri Gereklele Örtüşmesi.....	138
2.2.1.1. Ulusal Savaş Politikasının Yeni Nesillere Benimsetilmesi.....	141
2.2.1.2. Çocukların ve Gençlerin Sosyal Faaliyetlerle Savaş Koşullarına Bedenen ve Zihnen Hazırlanması	150
2.2.1.2.1. Beden Eğitimi Dersi ve Spor Faaliyetleri ..	151
2.2.1.2.2. İzcilik Eğitimi	156
2.2.2. Sivil Yurttaşın Eğitiminin Bir Unsuru Olarak Zorunlu Askerlik Hizmeti Kurumu.....	160
2.2.2.1. Yurttaşlığın Gereği Olarak Askerlik Hizmeti Yükümlülüğü.....	162
2.2.2.1.1. Yurttaşların Savaş Koşullarına Bedenen ve Zihnen Hazırlanması	165
2.2.2.1.2. Ulusal Barış Ortamına Katkı Olarak Silah Arkadaşlığı.....	167
2.2.2.2. Askerlik Hizmeti Hakkı ve Sınırlandırılması.....	170
2.2.2.2.1. Yurttaşlıktan Dışlananlar	173
2.2.2.2.2. Sakıncalı Yurttaşlar	176
2.2.3. Askeri Bürokrasi Kadrolarının Yetiştirilmesinde Farklılaşmış Askeri Eğitim Kurumları.....	182
2.2.3.1. Savaş Teşkilatının Oluşturulması İçin Askeri Eğitim Kurumlarına Duyulan İhtiyaç.....	182
2.2.3.2. Savaş Teknolojisindeki Gelişmelerin Askeri Eğitime Etkisi	188
2.2.3.3. Farklılaşmış Askeri Eğitimin Sivil Yurttaşlardan Ayırılmış Askeri Sınıf Üretme Riski	192
2.3. Askeri Disiplin	199

2.3.1. Askeri Gereklere Karşılayacak Farklılaşmış Eğitim Faaliyeti Olarak Askeri Disiplin.....	202
2.3.1.1. Savaşın Olağanüstü Koşullarına Uyum Sağlanması	203
2.3.1.2. Savaş Politikasının Gereği Olan Askeri Faaliyetlerin Askeri Hiyerarşiye Uygun Biçimde Yerine Getirilmesi	208
2.3.1.3. Askeri Faaliyetlerin Hukuk Kurallarına Uygun Biçimde Yerine Getirilmesi.....	214
2.3.2. Hukukun Askeri Gereklere Göre Farklılaşmış Alanı Olarak Askeri Ceza ve Disiplin Hukuku.....	221
2.3.2.1. Askeri Disiplinin Kendine Özgü Ceza Kurallarıyla Sağlanması	222
2.3.2.2. Askeri Yargı Teşkilatının Oluşturulması.....	225

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNSAN HAKLARINA DAYALI ULUSLARARASI BARIŞ ORTAMINDA DÜZENLİ ULUSAL ORDUNUN VE YURTTAŞ ASKERİN DÖNÜŞÜMÜ

3.1. Uluslararası Barışın Sağlanması ve Korunmasında İnsan Hakları Hukukunun İşlevi.....	231
3.1.1. Bireyin ve Toplumun Uluslararası Barışın Sağlanması Talebi Olarak Barış Hakkı.....	233
3.1.1.1. Kolektif Dayanışma Hakkı Olarak Barış Hakkı.....	233
3.1.1.2. Barış Hakkının Bireysel Haklar Yoluyla Uygulanması.....	237
3.1.2. İnsan Hakları Hukukunun Savaş Döneminde Uygulanabilirliği.....	240
3.1.2.1. Savaş Döneminde İnsan Haklarının Kayıtlanması ve Dokunulmaz Haklar	242

3.1.2.2. Askeri Faaliyetler Esnasında İnsan Haklarının İnsancıl Hukuk Yoluyla Korunması.....	244
3.1.2.3. İşgal Edilmiş Topraklarda İnsan Hakları Hukukunun Uygulanması.....	249
3.2. İnsan Hakları Hukukunda Hak Öznesi Olarak Asker Kişiler ve Klasik Askeri Disiplin Anlayışının Sorgulanması.....	261
3.2.1. Askerlik Mesleğine Giriş Hakkı	262
3.2.2. Yaşamın ve Bedensel ve Zihinsel Bütünlüğün Korunması... 269	
3.2.2.1. Askeri Gereklere Haricinde Ölüm ve Yaralanma Riski Taşıyan Durumlara Karşı Korunma	269
3.2.2.2. Askeri Ceza ve Disiplin Hukuku Yaptırımlarının İnsan Haklarına Uygunluğu.....	281
3.2.3. Askeri Ceza ve Disiplin Hukukunda Usule İlişkin İnsan Hakları Güvenceleri.....	284
3.2.3.1. Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı Güvenceleri	284
3.2.3.2. Adil Yargılanma Hakkı Güvenceleri.....	288
3.2.4. Askeri Disiplin ve Kolektif Yaşam Karşısında Bireyselliğin Gelişimi.....	292
3.2.4.1. Özel Yaşamın Korunması	293
3.2.4.2. Seyahat Özgürlüğü.....	298
3.2.4.3. İfade Özgürlüğü	299
3.2.4.4. Örgütlenme ve Toplanma Özgürlüğü.....	304
3.2.5. Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğü	306
3.2.5.1. Zorunlu Askerlik Hizmetinin Reddi.....	309
3.2.5.2. Belirli Askeri Faaliyetlerin Reddi	316
3.2.5.3. Askerlik Mesleğinden Ayrılma.....	318
3.2.6. Askerlerin Mülkiyet Hakkı ve Ekonomik ve Sosyal Hakları	318
3.3. Birleşmiş Milletler Sisteminde İnsan Haklarına Dayalı Uluslararası Savaş Politikasının Gelişimi	328
3.3.1. Nükleer Silahların Caydırıcılığına Dayalı Uluslararası Denge.....	328

3.3.1.1. Nükleer Kıyameti Önlemek için Kuvvet Kullanma Yasağı	329
3.3.1.1.1. Egemen ve Eşit Devletlerin Barışı	330
3.3.1.1.2. Savaşın İstisna Haline Getirilmesi	332
3.3.1.2. Birleşmiş Milletlerin Uluslararası Barışı Koruma ve Süreklileştirme Görevi	335
3.3.2. Uluslararası Savaş Teşkilatının Oluşturulması	337
3.3.2.1. Kolektif Meşru Savunma için Kurulan Askeri Yapılar	339
3.3.2.1.1. Kuzey Atlantik Andlaşması Örgütü	339
3.3.2.1.2. Varşova Andlaşması Örgütü	341
3.3.2.1.3. Avrupa Ordusu Tasarıları	344
3.3.2.2. Birleşmiş Milletler Barış Operasyonları	346
3.3.2.2.1. Barış Operasyonu Türleri	347
3.3.2.2.2. Barış Operasyonlarının Meşruiyetine İlişkin Koşullar	352
3.3.2.3. Uluslararası Askeri Faaliyetlerin Meşruiyetinin İnsan Haklarına Atıf Yoluyla Sağlanmaya Çalışılması	357
SONUÇ	361
KAYNAKÇA	369
YARGI KARARLARI	425